

▣ Vangz Fungvanh raiz ▣ Cau Dwzfeih hoiz

Vunz Mbanjlaujsanh byaij gvaq doiqnaj dah, gyoengqde ndang daenj buhvaq Yauzczuz, vunz youq gyaе’gyang couh yawj rox. Gyoengq canghbuenq engqgya nyaengq lo. Caeuq mbanj wng doxbeij, doxgaiq vunz Mbanjlaujsanh daiq daeuj de vunz engq doeksaet: Mbangjseiz dwg rongzrwi lijmis duzrwi banh, mbangjseiz dwg gaeulwed dak hawq……doenghgij doxgaiq runghbya neix daiq daengz ndaw singz vunz gyaеz dangqmaz.

Mwh mbouj gai doxgaiq, vunz Mbanjlaujsanh couh gangj gij Vahcuengh gap miz gij yaem Yauzczuz de, lwnh gyoengqde guhlawz youq gwnz dat coemh doq、youq ndaw luegrij vat goyw roxnaeuz youq ndaw ndoeng vat congh noundoeng hawj vunz seiqhenz mbanj daeuj ganj haw nyi, gij saeh ndaw ndoengbya, vunz Mbanjlaujsanh lumj geq caw ndaw ranz nei, boux lwnh haeujmaez, boux dingq hix haeujmaez, gyoengq vunz youq gyawj cungj dwg angqvauvau.

Gou hix dwg gyoengq vunz humx yawj ndawde boux ndeu, gou gyaеz dingq gojgaeq. Mwh Goenglah daeuj ranz gou caeuq goengda gwn laeuj couh ciengzseiz gangj gojgaeq, mwhhaenx, gou couh naengh youq henz congз gaem aen beuzsuliu caj daek laeuj hawj gyoengqde. Goenglah gwn daengz naj ndingfwdfwd, baenzroix gojgaeq ndaw ndoengbya couh miz lo, baihnaj gou dwg Mbanjlaujsanh youq laj ndoengfaex mwncupcup, Goenglah lohдин youq ndaw ndoeng mwncup miz oen haenx gyaep gaemh duzroeg duznyaen.

Goenglah Ndaw gojgaeq de ndang cangqcwt riengjret, hoeng youq baihnaj gou Goenglah gaenq geq dangqmaz lo, byoem hausag gaenlaeuxmbouj coemj mbouj liux, mumh hix dwg hausagsag, baenz geu baenz geu youq gwnz naj rengindaem haenx, couh lumj gwnz dieg maj govaetcim. Gou ciengzseiz raen Goenglah gwed bog fwnz hunghwd ndeu, yien duzvaiz, ndaejnyi sing lingz vaiz “gvanghdangh gvanghdangh”, lohдин daj doiqhamq byaij gvaqdaeuj, duz vaizndaem riengz laeng de, hungsang、cangqcwt, ngaem gyaеuj byaijngodngod, caemdingh lumj Goenglah nei. Mbangjseiz, gou roxnynh Goenglah couhdwg vaizndaem roxnaeuz vaizndaem couhdwg Goenglah, gyoengqde cungj dwg mbouj doxliz, mboujlwnh youq gizlawz cungj dwg vaiz riengz

老山屯的人从河对面走上来，他们身上的瑶族服饰，让人大老远就认出来。商贩们更加忙碌了。跟其他屯相比，老山屯的人带来的货物更让人惊喜：有时是蜜蜂还在爬动的蜂巢，有时是晒干的鸡血藤……这些来自大山深处的东西带到城里去很受欢迎。

卖货的空隙，老山屯人操着带有瑶族口音的壮话，给好奇的四村八邻前来赶圩的人讲他们在崖壁上烧马蜂、在溪谷里挖草药或在竹林里挖竹鼠的经历，山林里的事，老山屯人如数家珍，讲的人入迷，听的人也入迷，在场的人眼睛里都透着兴奋的光彩。

我也在围观的人群中，我喜欢听故事。公拉来我家和外公喝酒时就常说故事，那样的时刻，我就坐在桌边拿着塑料瓢等着给他们添酒。公拉喝到满脸通红，一大串山林里的故事就冒出来了，我的眼前是密林遮盖下的老山屯，光着脚板的公拉在长着荆棘的密林中追赶飞禽走兽。

故事中的公拉灵敏、矫健，但在我面前的公拉已经很老了，黑色的头巾包不住花白的头发，胡子也是花白的，一扎一扎长在褐色的脸上，就像长着鬼针草的大地。我常看到公拉肩上扛着大大的一捆柴火，牵着牛绳，在咿呀唧唧的牛铃声中，光着脚从对岸走来，跟在他身后的黑牛，高大、健壮，低头静默地走着，沉稳得如同公拉一样。有时候，我觉得公拉就是黑牛或者黑牛就是公拉，他们总是形影不离，无论在哪个地方都是一前一后或一左一右。他们是一个整体。巴俄屯的人需要这个整体。

不知从什么时候起，巴俄屯找不到一头可以耕地的牛了，对岸老山屯清亮的牛铃声却不时传来，巴俄屯的人只能请老山屯的人下山帮忙耕地。公拉的黑牛便是老山屯最强壮的牛，公拉也是老山屯犁田技术最好的人。

犁田这件事，在我们家由外公安排，临近耕种的某一天，外公就背着酒上山去找公拉，一顿饭后，犁田的时间就敲定了。外公和公拉已经认识多年，外公说，他们是在上山找山货时认识的，那时候他们都很年轻，两人的家庭境况大致相同，除了父母，还有五六个子女要养。吃饭的嘴巴多，土地却太少，种出的粮食总是不够吃。人的日子过得青黄不接，四周的山林却郁郁葱葱，连绵不绝的绿下面蕴藏着诸多希望，能在里面找到一些山货拿到集市卖，会让单薄的日子变得丰盈些。

某次上山找山货，外公遇到了公拉，两人便结伴一起钻山林。外公说，有个伴会好些，遇上虫蛇什么的也有个帮手，而且在深山密林里，人会感到害怕，其他危险不说，最怕遇到“邪”，“邪”会把人迷惑在山林中，怎么都走不出来。“邪”到底是什么，外公也说不清。每一个兰台村人都说不清，但人人都害怕“邪”。一起结伴多次后，外公和公拉越来越聊得来，索性拜了异姓兄弟，认起干亲，打起老同。在兰台村，两个年纪相仿、聊得来的瑶族人和壮族人常打老同，两家人常来常往，一段友情就能一辈一辈传下去。

vunz, vunz riengz vaiz. Gyoengqde dwg aen cingidaej ndeu. Vunz Mbanjbahngoз aeu miz aen cingidaej neix.

Mbouj rox seizlawz hainduj, Mbanjbahngoз ra mbouj raen saek duз vaiz dajraeq, hoeng doiqhamq Mbanjlaujsanh cix ciengzseiz miz sing lingz vaiz cienz daeuj, vunz Mbanjbahngoз cijndei cingj vunz Mbanjlaujsanh roengz bya bang raeq dieg. Vaizndaem Goenglah couhdwg duз vaiz ceiq cangqmaengh Mbanjlaujsanh, Goenglah hix dwg boux dinfwngz dajraeq ceiq ak Mbanjlaujsanh.

Dajraeq gienh saeh neix, ranz dou hawj goengda anbaiz, yaek daengz dajndaem ngoenz ndeu, goengda couh raek laeuj hwnj bya bae ra Goenglah, donq laeuj ndeu le, seizlawz dajraeq couh dingh lo. Goengda caeuq Goenglah roxnaj haujlai bi lo, goengda naeuz, gyoengqde dwg youq gwnz bya ra doxgaiq doxrox, seizhaenx gyoengqde lij coз, ranz song boux doxlumj, cawzle bohmeH, lij aeu ciengx haj roek boux lwg. Vunz lai gwn lai, reihnaz cix gig noix, haeuxliengz ndaem okdaeuj mbouj gaeuq gwn. Vunz gvaq ngoenz aeu gwn donq ra donq, ndoengbya seiqhenz cix mwncupcup, ndaw ndoeng yo miz haujlai doxgaiq, ndaej youq ndawde ra di doxgaiq bae haw gai, hawj ndwenngoenz ndoqnding neix gvaq ndaej ndei di.

Baez ndeu hwnj bya bae ra doxgaiq, goengda bungz raen Goenglah, song boux couh doxcaez haeuj ndoeng. Goengda naeuz, miz boux buenx ndei di, bungz duзnon duзngwz hix miz vunz bang, caiqlij youq ndaw ndoeng mwn bya laeg, vunz rox lau, yungyiemj gaiq wng mbouj gangj, ceiq lau bungz raen “gaiq rwix”, “gaiq rwix” maenh vunz louz youq ndaw ndoeng, guhlawz cungj byaij mbouj okdaeuj. “Gaiq rwix” dauqdaej dwg gijmaz, goengda hix gangj mbouj cinj. Lanzaiz Cunh bouxboux cungj gangj mbouj cinj, hoeng bouxboux cungj lau “gaiq rwix”. GuhdoiH lai baez le, goengda caeuq Goenglah yied gangj yied doxngamj, hixnaengz baiq guh beixnuengx, nyinh baenz caen, guh lauxdoengz. Youq Lanzaiz Cunh, song boux vunz Yauzczuz caeuq Bouxcuengh bindwen doxlumj、gangj doxngamj ciengzseiz guh lauxdoengz, song ranz vunz ciengzseiz baedauq, duenh cingzngeih ndeu couh daiH dem daiH cienz roengzbae. (2)